ציור

תקופת האטום

איש ממשוקף ורזה בן 43 מציג את תמונותיו לראווה בגלריה כ"ץ, תל־אביב. שמו יהושע קוברסקי. נוסע לחו"ל, וזוהי תערוכה ראשונה מיצירותיו.

ביוגרפיה — הגיע ב־1925 (ילד), חזר לחו"ל וחזר משם (פריס) ב־1940. חי מצ־יור, בירושלים. טוען כי הוא הוא הרא־שון ש„גילה" את צפת וגר בה שלוש שנים.

כרוב אמני הארץ הוותיקים עבר גם קוברסקי (אם להאמין לו) את דרך היסו־רים הפותחת בציור יהודי נוסח „בצלאל" (פורטרטים עם זקן פרוע, מצח חרוש־קמטים, עיניים בוערות בניצוץ משיחי־נביאי), ומסיימת בנקודות־זבובים על רשת קורי עכביש (חוויות הדור בראי מודרניס־טי), פלוס או מינוס נופך „ארצישראלי". אך שלא כרוב אמני הארץ, הצליח קוברסקי לשמור על שלמותו וטוב־טעמו. ואם אין לראות בו עדיין אמן מיוחד במינו, הרי

יהושע קוברסקי („סיוט לילה")
מזקן פרוע לקורי עכביש

לפחות אין הוא שם עצמו לקלס באקספ־רימנטים שאין הוא עצמו מאמין בהם ושבאו כדי לצאת ידי חובה (חובת מי ?).

אחת המלים השגורות בסלאנג של הצ־יירים היא „קומפוזיציה". תרגומו הפשוט של מונח זה לעברית הוא „חיבור". קומ־פוזיציה היא תורת חיבור האלמנטים („מש־פטים") שבתמונה להרמוניה כל שהיא. ובהיות ההרמוניה, כרבים דברים אחרים, עניין של טעם — הרי שבה בעיקר מת־בטא אופיו האישי של כל אמן, אם לא אופיים של דור או אסכולה. ודי למבין אם נזכיר כאן את מהפכת ההרמוניה של המוסיקה המודרנית, שהביאה לכלל תזמור מיני דיסוננסים ואקורדים אנהרמוניים.

ואם לחזור אל קוברסקי: תפיסתו היא תפיסה רישומית מובהקת. אין הוא מאלה המניחים בנדיבות ובפיזור־נפש כתמי צבע, משחקים בהם תוך השראה פיוטית עד שאוזלת השראתם (הפיוטית). ישנה מין גבריות באופן רישומו. ואף על פי שאין אתה מוצא אצלו קו טהור או הדגשת הקונטורות — הרי מורגש הקו מאוד, ותמונותיו הן בעיקרן משחק־קווים.

התמונה מס' 3, „ביכורים" — צבע עז ואכזוטי במקצת, אך חינניותו של הקו מחפה על כך. מס' 2, „אדם וחוה" — גרו־טסקה מקורית, המראה את אדם וחוה כשני פסלונים קטנים וביניהם „טבע דומם" בצורת קערת פירות ענקית. מס' 1, „ברא־שית" — תמונת־הגות רצינית, ועם זאת עליזה. אדם וחוה על רקע בראשית (לא פסטי) וישנו בחוה משהו צפרדעי, דוחי, המרמז על ראשית־החיים. מס' 15, „בדוים" — רישום יפה וצבע לא רע, אך לא אר־צישראלי. יותר מדי התרשמות מ„המזרח". התמונה „תקופת האטום" — עצובה מאוד מאוד, ועזת ביטוי.

כמו כן מושכת בתערוכה את תשומת הלב סדרת פסטלים המתארים את הדרך לאילת. הגוונים הם אפורים־עפורים, ונד־מה כאילו ההרים הם אמיתיים, עשויים שחם (גרניט). לשם חיזוק הרושם הגרניטי מפזר הצייר בנוף דמויות אנושיות שקפאו כס־פינקס לעולמים והפכו לאבן.

לפני חצי שנה נשא יהושע קוברסקי לאשה את הרקדנית האמריקאית קורין חכם, אחרי היכרות־בזק. הנשואים התקיימו תוך 6 שבועות מן היום בו דרכה קורין, ג'ינג'ית דינאמית, על אדמת ישראל,

כשנישאה אמרה: אינני אוהבת את הציור האבסטרקטי, אך אשתדל להתרגל אליו. עתה, כעבור 6 חדשים, היא מכריזה בשמחה שירדה לעומקה של האמנות החד־דישה.

קולנוע

„המניפה"

סרט המבוסס על מחזהו המלודרמתי המפורסם של אוסקאר ווילד, מ נ י פ ת ה ש ל ל י י ד י ו י נ ד ר מ י ר".

לורד ולילדי ווינדרמיר הצעירים חיים „חיים טובים" בלונדון של תקופת המלכה וויקטוריה. מנת חלקם: הכנסה קבועה וה־גונה (מס הכנסה היה אז פעוט), בית מרווח, משרתים, בגדים הדורים לרוב, מסי־בות ונשפים ורומנטיקה. את הרומנטיקה מספקת הרפתקנית מפורסמת, הגברת אר־ליין, השואפת להתקבל אל החברה האנגלית הגבוהה. לורד ווינדרמיר, משום מה, מנסה לעזור לה במאמציה; הוא נושא בכל הוצאותיה ואף מזמין אותה לנשף ריקודים שעורכת אשתו.

רכילות לא נעימה על דבר היחסים בין בעלה וגברת ארליין מגיעה לאזנה של ליידי ווינדרמיר, והיא מחליטה, כתגמול, לנטוש את בעלה ולהמלט אל זרועותיו של מאהב ותיק, לורד דארלינגטון. כאשר מוצא לורד ווינדרמיר את המניפה, נכנסת אל החדר ליידי ארליין ונוטלת את החרפה על עצמה: המניפה שלה היא.

למחרת עוזבת גברת ארליין את לונדון. ליידי ווינדרמיר החוזרת אל בעלה, לעולם לא תדע שליידי ארליין אינה אלא אמא שלה.

הלורד והליידי ווינדרמיר מוסיפים לחיות חיי אושר, עד אשר, לפי הגירסה האמריק־אית, שניהם נהרגים באחד מלילות ה„בליץ". מניכתה המפורסמת של ליידי ווינדרמיר מוצעת במכירה פומבית, והבמאי אוטו פרמינגר מנצל עובדה זו כדי להעביר על הבד סידרה של „השבות העבר".

למרות השימוש בסממנים הוליבודיים שיגרתיים עלה בידי פרמינגר לשמור על תוכן ורוח המחזה. הוא הצליח — אם כי הגזים ולא דייק ביותר בתיאור החיים והמנהגים הוויקטורינים — לתת תמונה משעשעת וכמעט נאמנה של התקופה.

מן השחקנים ראויה לציון מאריטה האנט, השחקנית האנגלית המצוינת, בתפקיד המשנה של דוכסית הולכת רכיל, הנוהגת כחתולה אריסטוקראטית והנראית כך.

ריצ'ארד גרין ילדותי במקצת כלורד ווינדרמיר. לעומתו נשא ג'ורג' סנדרס את תוארו האריסטוקראטי (לורד דארלינגטון) בגבהות יתירה. מאדלין קרול, חיוורת כגברת ארליין, ואילו ג'ין קריין, כתמיד, חמודה עד מאד, אך כלל וכלל לא ליידי ווינדרמיר של אוסקר ווילד.

גלוריה דה הייבן („זירת הפשע")
זמרת טומנת פח

דוגמנית ומלכת יופי. ג'ין קריין (ראה תמונה) ילידת קאליפורניה, ניסתה את כוחה על הבמה עוד בבית הספר בלוס אנג'לס, בראשית שנות השלושים. שבע שנים לאחר זאת הרי היא דוגמנית ומלכת יופי.

אולם כל איתו זמן היא מנסה להיות לשחקנית. ריינהארדט מציג את „שירת ברנאדט" על הבמה — והיא מנסה לקבל תפקיד — ונכשלת. היא עומדת לשחק בתפקיד חשוב בסרטו של אורסון וולס, „משפחת אברמסון"; התפקיד נמסר לא־חרת. לבסוף היא מצליחה להשיג חוזה אצל פוקס וניתנים לה תפקידים פעוטים בסרטים מוסיקליים וקומדיות קלות.

אט אט עולה ג'ין ממעמד של שחקנית משנה למעמד של כוכב. תפקידה הרציני הראשון ב„ה מ נ י פ ה" הוא למעלה מכו־חותיה ולרגע נדמה כאילו נהרס עתידה. לפתע היא מקבלת תפקיד שונה לחלוטין: נערה אמריקאית אופינית ב„ג ם נ ע ר ת י ר ו צ ה ל ח י ו ת". הצלחה עצומה. מאני־קביץ נותן לה תפקיד דומה במקצת ב־„מ כ ת ב ל ש ל ו ש נ ש י ם", סרט בר מזל... אף כי ג'ין לא הצטיינה בו במיוחד: הסרט זוכה באיסקאר.

ולבסוף, ב„פ י נ ק י" הוכיחה ג'ין קריין כי היא גם שחקנית דרמתית טובה. ג'ין איננה שחקנית גדולה, עדיין, אך יש לה הנתונים להתקדמות אל הפסגה האמ־נותית. משחקה אמיתי ופנימי, וחן הע־לומים השופע ממנה מכשיר אותה לתפקידים שאחרות גדולות ממנה, אינן מסוגלות ל־בצעם.

„זירת הפשע"

שוטר חרש רודף אחרי כנופיה של שודדים. הוא מתידד עם זמרת מועדון־ליל, המוליכה אותו אל אחדים מאנשי הכנופיה, אך לבסיף טומנת לו פח. לאחר קרב־יריות מר מתחסלת הכנופיה.

וואן ג'ונסון הוא השוטר בסרט זה, שאינו בלשי במובן המקובל של המלה, — איז כאן כל מסתורין — אלא מראה היא בריאליזם רב את דרך עבודתה של המשטרה. גלוריה דה הייבן טובה מאד כזמרית בית־הקפה.

משהו „חזק". לאחר שמונה שנים רצופות של עבודה אצל מטרו־גולדבין־מאיר עזבה גלוריה דה הייבן (ראה תמונה) את האולפן („אני מבכרת תפקיד קטן אך של ממש וחזק, על תפקיד גדול שאינו מושך את עינו של הקהל") שיתן לה את ההזדמנות הראשונה להופיע על הבד.

גלוריה דה הייבן היא בתם של זוג שחקנים ותיקים ומפורסמים על הבמה האמריקאית. מילדותה עסקה במשחק וב־זמרה. תפקידה כזמרת ב„ז י ר ת ה פ ש ע" אינו דבר חדש עבורה; היא שרה בתזמרתו של בוב קרוסבי זמן ממושך. סרטיה אצל מטרו היו, לראשונה, סרטים מוסיקליים חסרי ערך ואחר כמה מלודרמות כמו „ה ר ו פ א ו ה נ ע ר ה" ו„ז י ר ת ה פ ש ע", תפקידים שלמרות חשיבותם היחסית לא סיפקו אותה.

גלוריה מחפשת עתה את עתידה אצל פוקס. היא שואפת למשהו „חזק". ברם, ספק אם כשרונה מספיק לטפל בתפקידים כאלה.

„הפוני האדום"

ג'ון סטיינבק כתב את התסריט לפי סיפור שלו עצמו ומילס מיילסטון ביים. זהו מעשה בילד מתבודד בן תשע (פיטר מיילס), אשר אביו, מורה מר נפש, לא יכול להשלים עם החיים החדשים בחווה בכפר. הילד אוהב את הפוני גאבילאן ופונה אל הפועל ביל' (רוברט מיצ'אם) שיעזור לו לאמן את הפוני. הפוני מת וטום מאבד את אמונו בביל', עד שהאחרון מבטיח לתת לו את הסייח העתיד להיולד לסוסתו.

הפוני ומותו גרמו לשינויים ביחסים בין כל אנשי החווה ובסופו של דבר משלים טום עם אביו, והאב (שפרד סטראדוויק) מגיע לידי הבנה עמוקה יותר עם אשתו (מירנה לוי).

פיטר מיילס משחק את התפקיד הקשה של טום בהבנה, בהתאפקות וברגש, אך לא ברגשנות. מירנה לוי בתפקיד האם והשחקנ־ים האחרים הם טובים מאד, והצילומים, בצבעים שקטים, יפים מאד. את המוסיקה כתב איירון קופלנד.

„היד השחורה"

ניו יורק בתחילת המאה. צעיר שאביו נרצח בידי כנופית פושעים חוזר מאיטליה בדי לנקום את דם האב. בעזרת קצין משטרה ותיק הוא מצליח לגלות ולחסל את הכנופ־יה. טגון הסרט מתאים לנושא: אין התפ־תחות של דמויות, רק שאיפה להגביר את המתיחות. אך למרות המלאכותיות הקיצו־נית, הסרט מענין למדי ומותח. הצילומים (של פול וגל) מצוינים והמשחק, ביחוד של ג'ין קלי וקארול ג'. נאש טוב. ביים ריצ'ארד תורפ.

•

ריצ'ארד תורפ הוא אחד מ ב ע ל י ה מ ל־א כ ה המובהקים בשטח הביום. סרטים אין מספר משל מטרו־גולדווין־מאיר נושאים את חתימתו. הוא שלח ידו בכל סוג של סרטים,

ג'ין קריין („המניפה")
ליידי נוטשת את בעלה

החל באחדים מסידרת טרזן וכלה ב„מ א ל א־י ה". בצמצא באו „ה א ק ל ב ר י פ י ן" „ב ו א י ב ו א ה ל י ל ה", „ה א י ש ה ד ק ח ו ז ר ה ב י ת ה", „ל א ס י ב ס כ נ ה", א ת ך ע ל א י ב ו ד ד", „פ י ס ט ה" ועוד.

ריצ'ארד תורפ הוא מאתם הבמאים שאפ־שר לסמוך עליהם שידעו להוציא מתחת ידם עבודה מלוטשת מבחינה טכנית, לפעמים — אף סרטים שאינם משעממים כל עיקר, אך לעולם לא מלאכת אמנות.

„חשמלית ששמה תשוקה"

מחזה שזכה להצלחה מרובה בבוודווי ובלונדון, מוסרט עתה בהוליבוד בהש־תתפות מ א ר ל ו ן ב ר א נ ד ו ו י י־ו י א ן ל י י. בשעת סצינה של שיכרות נפצע בראנדו בכתפו והיה נאלץ לשכב במיטה במשך 3 ימים תמימים. בפגישה עם העתונאים, בה לבשה את תלבושתה גיבורת הסרט הנימפומאנית (פאה נכרית בלונדית) אמרה ויויאן: „גיליתי שהריקוד הוא צורת ההתעמלות הטובה ביותר".

שקט. מצלמים

„נ ר ל ר ו ת" הוא סרט אמריקאי ש־יוסרט בשנת 1951 בישראל. יביים אותו אוטו פרמינגר בשותפות עם ברוך דינר, במאי ישראלי. החוזה בין השנים נחתם בהוליבוד לפני זמן קצר, אולם פרטים מלאים על תכניות ההסרטה עודם חסרים.

התסריט נכתב בידי לאופולד להולה, המתואר כסופר ישראלי, והוא דן בחייהם של קומץ אנשים בישראל בתקופת מלחמת העצמאות. אם כי לא נקבע עדיין מי יהיו כוכבי הסרט, מתנהל משא ומתן עם ג'ון גארפילד. באם יבחר, יהיה השחקן האמריקאי היחיד בסרט; האחרים יהיו שחקנים מקומיים.

ברוך דינר, שהיה יועץ טכני בסרט „ח ר ב ב מ ד ב ר", יהיה עוזרו של פרמינגר. ההסרטה תעשה בחיפה, תל־אביב, ירושלים והנגב והסרט שימומן על ידי מקורות פרטיים יופץ על ידי חברת סרטים הוליבודית.